

ב"ה

ללמוד וללמד

לקט זכרונות מהמלמד החסידי
הרה"ח ר' שלמה זלמן ע"ה מנדלסון

תשורה משמחת הנישואין

של

משה מרדכי וחיה מושקא שיחיו

גוטמן

כ"ה מנחם-אב ה'תשע"ב

כפר חב"ד

פתח דבר

נודה להי על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו ליום נכבד ונעלה זה, יום בואנו בברית הנישואין לאריכות ימים ושנים טובות מאושרות. הננו מקדמים בברכת מזל טוב את כל ידידנו ומכרינו שבאו לשמוח עמנו ביום שמחת ליבנו.

הא-ל הטוב, הוא יתברך יברך אתכם בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר, בגשמיות ורוחניות.

בתשורה זו, "ללמוד וללמד", שהננו שמחים להגישה לכם לזכרון טוב ליום כלולותינו, באים דברי זיכרון על הרה"ח ר' שלמה זלמן ע"ה מנדלסון – אב הכלה – בכינוס "השלושים" שערכו לכבודו תלמידיו מתקופתו בתור מלמד בת"ת אהלי תורה שבשכונת כאן "ציוה ה' את הברכה".

מתוך הדברים ניכרת דמותו הקורנת, הלבבית והמסורה של ר' שלמה זלמן ע"ה, ולא נותר לנו אלא "ללמוד" מה"מלמד" החסידי שהותיר חותם עמוק בליבם של מאות תלמידיו, מתוך אהבת אמת, חינוך ללא פשרות, ומסירות אין קץ.

בחרנו להתמקד מתוך כל קורות חייו המלאים דווקא בתקופה קצרה זו, בה היה מלמד, היות וממנה ניתן ללמוד על אישיותו המיוחדת שהקרינה חסידיות, אהבה, מסירות ויושר גם כשניהל את היקב אותו יסד אביו, ר' יונה זאב ע"ה, "שר המשקים", בהוראת הרבי נשיא דורנו.

החוברת יצאה לאור ביום השנה לסב הכלה ר' יונה זאב ע"ה מנדלסון, ובסופה מצו"ב צילום מכתבים שקיבלו אב הכלה ע"ה ותבדלחט"א אם הכלה מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, וכן מכתבים שקיבל סב הכלה ר' צבי הירש ע"ה רובין מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ומכ"ק הרבי הרי"צ.

משה מרדכי וחייה מושקא גוטמן

יוסף יהודה וחנה טויבע גוטמן

רחל דבורה מנדלסון

לקט זכרונות מכנס ה"שלושים" לר' שלמה זלמן ע"ה מנדלסון

הרב יוסף חיים רוזנפלד

מנהל גשמי של אוהלי תורה

אצלי ר' שלמה זלמן חקוק בתוך הנשמה שלי. אני הייתי בבונגלו "כל טוב" ואני ראיתי בפשטות איך הוא עבד. גם בתור מלמד פה, הוא היה מלמד בחסד עליון וכפי שר' מאיר היה מדייק בשמות – הוא היה כמו שמו - **שלמה זלמן** :

שלמה – חכמת אדם טוב פניו. אני אף פעם לא ראיתי אותו עם פרצוף חמוץ. הוא תמיד היה עם חיוך על הפנים, וכל מה שהוא עשה היה עם חריצות ומתוך אהבה.

זלמן – כמו שהרבי אומר "לזמן" – בן אדם שחי עם הזמן. הוא היה בן אדם מירושלים וידוע שהמלמדים בירושלים היו אנשים קשים מאוד. המלמד ה'רגילי' היה הולך עם חגורה ומרביץ לתלמידים ועושה להם עוד כל מיני 'סוגים של צרות'. אבל למרות שהוא גדל בירושלים, הוא היה ההפך לגמרי מהם.

אני יכול להעיד שהוא היה המלמד הכי מתקדם שאני אי פעם ראיתי! הרב בוטמן אמר שבהספד או בשלושים אסור לאמר דברים שלא נכונים כי זה גורם צער לנשמה. אבל פה כל מה שאני אומר זה עם לב נקי ואני ככה מאמין, כי ככה באמת הוא היה: בן אדם משכמו ומעלה, מעל הנורמה, לא 'אחד מכולם', אלא הוא היה בן אדם מיוחד, בן אדם שנתן את החיים שלו.

יש מלמדים שאחרי יום עבודה הם גמורים וסחוטים ורואים את ה'מרה שחורה' על פניהם. אבל שלמה זלמן חי עם הילדים, והוא עבד עם הילדים.

בדיוק כמו שלפעמים ציפור אוכלת ישר מהידיים שלך, כך פה הילדים פשוט יאכלו את הידיים שלו.

הם רצו אחריו בכל מקום שהוא הלך, בשבילים של הטבע – שאני זוכר שהוא עשה להם עמוק בתוך היער ולמד שם איתם – הילדים חיו את התורה.

אני טוען כך לכל המלמדים: במקום שהמלמד יבוא עם עונשים והסתכלות שלילית לילדים, אם אתה בא עם הסתכלות חיובית ואהבה – "לית פולחנא כפולחנא דרחימותא" – אז מה שאהבה יכולה להשיג אפילו פחד לא יכול.

בשביל אהבה עושים הכול! אתה הולך הורג, גונב ומשקר, ואין סוף דברים בשביל אהבה. הילדים האלו פשוט אהבו את המלמד הזה. הם היו קשורים איתו כמו דבק. לאן שהוא הלך הם אחריו.

הנה מקרה שהייתי עד לו לפני 15 שנה:

הייתי צריך להיות בא"י לצורך מסוים, ושהיתי בבית שלו במשך שבת. החברותיות שלו, האהבה שלו ואיך שהוא אירח אותנו, כאשר כמעט ולעצמו לא היה לו, "עס האט זיך געמוציט זיין גאנצע לעבן".

כאשר הוא היה מלמד הוא מעולם לא ביקש העלאה במשכורת (ואני צריך לומר זאת לכל המורים) הוא היה שמח במה שקיבל והוא שמח כל כך כי הוא אהב את העבודה שלו. זה לא היה כמו אם מישהו עובד ובגלל שהוא עובד מקבל שכר. אצלו העבודה הייתה החיים שלו! זה היה הנשמה שלו! הוא עבד מתוך אהבה. גם אם הייתי אומר שקשה למערכת לשלם משכורת כעט גם במקרים כאלו הוא עבד באותה השמחה והאהבה כי זה היה הוא!!

לפני כמה חודשים, כנראה לפני שבועות, הוא הגיע לכאן. כאשר ראיתי אותו, אמרתי לו: "הרב מנדלסון, לשם מה הגעת? יש לך איזו שמחה?" והוא ענה שהוא נחת ביום שישי בבוקר וחוזר לא"י במוצאי שבת והוא הגיע כי הוא חייב להיות אצל הרבי" וזה סך הכול בשביל 24 שעות להיות עם הרבי – יהודי בעל מסירות נפש – אחזור לביקור שלי בביתו.

הוא אמר לי: "הרב רוזנפלד אני רוצה לקחת אותך לשכם", כאשר הגעתי אז לארץ המקום הראשון שביקרתי בו היה הכותל, ושם כמנהג הקבצנים ניגש אלי אחד מהם וביקש נדבה, כאשר הגשתי לו שטר של \$10 הוא כבר חשב

שאני לפחות רוטשילד הוא אמר לי: "אני מציע לך לשמור על עצמך פה, כי באותו זמן היה אחרי פיגוע דקירה של יהודי".

תמיד פחדתי ללכת ברגל לכותל, אני זוכר פעם שהלכתי עם רעייתי לכותל ברגל ונתקענו בשוק הערבי בקרדו ואני כמעט 'הנשמה שלי נפלה'. ולא פחות אומר לי הרב מנדלסון שהוא רוצה להביא אותי לשכם, כאשר באותה תקופה בשכם לא היו יהודים בכלל.

היה לו הרבה אומץ עם האוטו שלו שהיה ישן יחסית הוא נסע לכל מקום, למחרת הוא אמר לי אנחנו חייבים לבקר את אבא שלו ואכן ביקרנו את אביו שאירח אותנו לארוחת צהריים.

זה היה שלמה זלמן: יהודי שבורך מהקב"ה באהבה לזולת עד כדי מסירות נפש, חבר של ממש, אולי אחד ממיליון אפשר לפגוש יהודי כזה!

עליו אני אומר מכל הלב: "חבל על דאבדין..." וגם מוסיף ואומר ש"ולא משתכחין", יש היום הרבה מלמדים טובים אבל כמו שהוא היה עוד לא פגשנו, כי הוא היה תמיד שמח והתלמידים היו מאוד מסורים וקשורים אליו.

אסיים בסיפור שהובא בגמרא, וקשור לתאריך של היום ט"ו בשבט:

מסופר על אדם שהלך במדבר והיה רעב וצמא והנה מצא אילן שפירותיו מתוקים, צילו נאה ואמת מים עוברת תחתיו. שמח האדם מאוד ישב בצל העץ, אכל מפירותיו, ושתה מימיו.

כאשר רצה ללכת אמר: "אילן אילן במה אברכך? האם אברכך שיהיו פירותיך מתוקים? הרי הם כבר מתוקים! שיהא צילך נאה? הרי הוא נאה! שתהא אמת מים עוברת תחתידך? הרי היא עוברת תחתידך!"

"אלא יהי רצון, שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך!"

אני מאחל שהמורים ילמדו ממנו ויהיו כמותו. לפעמים אני אומר למורים, אחרי שהיה להם יום קשה במיוחד: "אם היה לך יום כזה נורא, זה בגללך. אתה גרמת שהילדים יתנהגו כך!"

אצל הרב מנדלסון לא היה מושג של עונש. הוא עשה הכול מתוך אהבה וכאשר עובדים מאהבה זה ניכר ובולט.

כשרואים פה את כל התלמידים והמלמדים שטרחו לבוא הערב רואים שהוא
חרוט עמוק בלבם.

הוא היה "איש חי"!! וכפי שהיה בחייו אדם עם אומץ, כך גם כעת הוא ילך עם
אותו אומץ להיכל המשיח ויצעק: "משיח אתה חייב להגיע תיכף ומיד"!!!
יהי זכרו ברוך.

הרב צבי הירש לוסטיג

מנהל רוחני

כאשר ביקשו ממני במוצאי שבת לדבר, עניתי שאינני מסוגל. זה עדיין מאוד כואב. אבל הבוקר כאשר למדתי את שיעור החומש בחת"ת וכפי שהרבי אמר תמיד "מען דארף לעבן מיט די צייט" אז עלה בדעתי לקשר עם פרשת היום, ובהקדמה קצרה:

ר' שלמה זלמן בן ר' יונה זאב הגיע איתי יחד לישיבה באלול תשל"ה. וכמו שאמרו כאן קודם, יש הרבה מורים מצוינים ומוכשרים אבל נדיר למצוא כמו שהוא היה.

ישנם שלושה סוגי מלמדים: יש מורה שעושה את עבודתו, יש מורה מסור לתלמידים, ויש מורה שחי את התלמידים עד שזה חלק ממנו. זה לא שהוא מסור לעבודתו אלא שזה פשוט חלק בלתי נפרד ממנו, הוא זה העבודה ועבודה זה הוא - וכזה היה ר' שלמה זלמן:

הוא חי את זה ונשם את זה 24 שעות ביום, 7 ימים בשבוע סביב לשעון, 12 חודשים בשנה סביב ללוח. כל שבע השנים הללו היו שבע שנות השובע. הוא חי את החינוך.

היום למדנו בחומש על יתרו שאמר למשה רבינו שאם ימשיך לשפוט את העם כל היום עד הערב אז "נבול תיבול" - הוא יתעייף וזה בלתי אפשרי. לכן הוא נתן עצה: "ואתה תחזה מכל העם" - תבחר לך מכל העם אנשים שיש להם 4 מעלות: "אנשי חיל, יראי אלוקים, אנשי אמת, שונאי בצע". ובפרשת דברים מוסיף משה עוד 3 מעלות: "חכמים, נבונים וידועים".

הרמב"ם אומר ששופט צריך את כל שבע המעלות מלכתחילה, אך אם לא מוצאים אז אפשר אפילו אם יש בו מעלה אחת, כמו שרואים שמשנה רבינו בחר לבסוף באנשי חיל.

יש כמה פירושים למשמעות של כל שבע המעלות. יש את פירוש רש"י, יש את פירוש הרמב"ן ויש גם את הרמב"ם בהלכות סנהדרין פרק ב'. ובכולם אפשר לראות את ר' שלמה זלמן!

"אנשי חיל"

הרמב"ן אומר: אנשי חיל - הראויים להנהיג עם גדול. מנהיג שאנשים הולכים אחריו. בקושי ראיתי מורה שכל כך הרבה תלמידים הולכים אחריו כמו הרב מנדלסון. היה לו את הכישרון להיות מנהיג שלהם. התלמידים העריצו אותו, כיבדו אותו והלכו אחריו לכל מקום. הוא היה כריזמטי, ואל תחשבו שהכול היה באהבה. האמת היא שהוא היה מורה קשוח, הוא היה מאוד קפדן. אבל כמו שאומרים היום 'אהבה נוקשה', הנוקשות היתה עם אהבה. התלמידים הרגישו שכל מה שהוא עשה - אפילו אם זה לא היה כל כך נעים - זה נובע רק מאהבה טהורה לתלמידים.

רש"י אומר: אנשי חיל - עשירים שאינם צריכים להחניף. הם לא זקוקים לאף אחד כי יש להם מספיק כסף משלהם. הרב מנדלסון לא היה חנפן. הוא לא אמר דברים כדי להרגיע את השני. הוא אמר רק את מה שהוא באמת חשב ובאמת האמין והרגיש, ולא משנה אם אתה מורה, הורה, מנהל או בעל הבית שלו. הוא אמר את מה שהוא האמין שזו האמת. המושג חנפנות היה לגמרי זר לו.

הרמב"ם אומר: אנשי חיל - גיבורים במצוות. זה אומר שלאיש חיל יש לב אמיץ להציל עשוק מיד עושקו. זאת אומרת, אדם שיכול לקום ולהגן על מישהו מעוול, מבושות או מלהיות קרבן, כמו שכתוב על משה רבינו - "ויקום משה ויושיען" - כאשר ראה משה איך מתנהגים עם בנות יתרו הוא קם להגן עליהן. כך היה הרב מנדלסון: כאשר ראה משהו לא בסדר הוא לא עשה כמו שרובינו עושים ומתעלמים, הוא קם ותיקן את הצריך תיקון ולא נתן לזה לקרות אם זה לא היה נכון.

הרמב"ן אומר פירוש פשט, שחיל זה זריז. אם זה בחכמה או בגבורה תראה אצלו ענין הזריזות כמו שהזכרנו קודם. הוא היה אדם עם מרץ ואף פעם לא התעייף. הוא תמיד היה מוכן לקום ולעשות, אי אפשר לעייף אותו. זה "אנשי חיל".

"אנשי אמת"

רש"י אומר: אנשי אמת - בעלי הבטחה. אנשים אמינים שאפשר לסמוך עליהם. מילה אצלו זה מילה. אם הוא מבטיח - הוא מקיים. אנשי אמת זה

לא אחד בפה ואחד בלב, אומר דבר אחד וחושב בלב דבר אחר... הרב מנדלסון היה איש אמת. את מה שהוא אמר הוא התכוון ואת מה שהוא התכוון אמר. אחד בפה ובלב.

אבל דבר אחד הוא הסתיר מאיתנו... הוא הקרין שמחה, הקרין חיות, אך הוא החביא מאיתנו את הצרות והקשיים שלו – ואת ה'מוציאנישי' שהיה לו. הוא הקרין שמחת חיים וזה היה מדבק. כמו שאמר הרב בוטמן, לכל אלו שהיו בנוכחותו, לתלמידיו או ידידיו, הוא הקרין חיות לכולם.

"שונאי בצע"

הרב רוזנפלד הזכיר שהוא אף פעם לא דרש העלאת שכר. באותם ימים הוא לימד כיתות ה'ו' והם סיימו ללמוד בשעה 4. כיתות ז' ח' סיימו ללמוד בשעה 5:30 ההבדל בשכר הוא \$20 בלבד עבור כל ה 7.5 שעות נוספות בשבוע. והרב מנדלסון אמר שלמרות שהוא מלמד כיתות ה'ו' חבל שהם ילכו מוקדם ויבזזו את הערב. ואפילו שבשכר התוספת היא \$20 בלבד. הוא החדיר את זה שעכשיו מאות תלמידים יבואו ללמוד עוד שעה וחצי ביום, ואף פעם לא ביקש יותר מהעשרים דולר תוספת ואפילו שזה בעד 7.5 שעות עבודה נוספות. אני לא יודע אם הוא שנא כסף, אבל כסף לא שיחק אצלו. הוא עשה את זה כי הענין דרש את זה. ילדים צריכים ללמוד תורה, מה זה משנה אם שילמו או לא – זה שונא בצע.

"חכמים"

רש"י אומר שחכמים זה כיסופים. לא יודע אם הרבה אנשים יודעים מה הפירוש כיסופים, אבל השפתי חיים אומר שכיסופים זה מלשון "נכסוף נכספתי" – אנשים רוצים ללכת אחרי מנהיגותם. איפה רואים ש-22 שנה אחרי שהוא עזב את ההוראה יש לכם כזה עולם של תלמידים שעדיין חושבים עליו ומדברים עליו, שאכפת להם ממנו ומוכנים אחרי 22 שנה לבוא להשתתף בערב לזכרו? אני לא זכיתי לראות דבר כזה!

"נבונים"

ידוע לכולם ההבדל בין חכמה ובינה, חכמים ונבונים: לחכם יש רעיון, והנבון מפתח את הענין והולך ומרחיב את זה הלאה. כך היה הרב מנדלסון. לא סיפק

אותו כל יום לדעת שהיום אני עושה את זה ומחר את זה וכו'. אצלו כל יום היו לו חידושים חדשים ורעיונות חדשים. הוא הכניס חיות חדשה בישיבה, כל יום הוא בא עם רעיון חדש וחוויה מעניינת. לדוגמא: בימים ההם התלמידים התפללו מנחה כל כיתה בכיתתם והרב מנדלסון אמר "בואו ונעשה תפילה בציבור" – אז הוא ארגן את זה. תמיד היו לו רעיונות חדשים ושינויים חדשים שהוא פיתח.

"ידועים"

רש"י אומר: "ידועים לשבטיכם" - משה רבינו היה צריך לבחור את השופטים אבל הוא לא הכיר את כולם. כאשר מגיע מישהו עם טלית על הראש הוא נראה צדיק, אבל משה לא ידע מיהו ומה הוא באמת עושה בביתו בזמנו הפנוי. אבל "ידועים לשבטיכם" – אמר משה לבני"י: אתם מכירים אותו. אתם יודעים במה הוא מתעסק. אז אתם תגידו לי אם הוא ראוי להיות דיין.

הרב מנדלסון היה "ידוע לשבטיכם". לא היה לו זמן משלו ולעצמו. כמו שהזכרנו קודם. מ-7:30 בבוקר ועד 12 בלילה. י"ב חדשי השנה, כולם ידעו בדיוק מי האדם הזה, מהו המוטו שלו בחיים, מהם העקרונות שלו ומה הוא מסמל.

הרמב"ם אומר: "ידועים" – אהובים על כולם, שרוח הבריות נוחה הימנו, וזה היה ר' שלמה זלמן בן ר' יונה זאב.

הרמב"ן אומר: "ידועים" – מעלתן ידועה. כולם ידעו את החסד שלו, הגדלות שלו, טוב הלב, המסירות, וההתמסרות לשליחותו בעוה"ז.

יהי זכרו ברוך ושיהיה אך טוב וחסד למשפחתו ותלמידיו, לחיים ארוכים וטובים, אני בטוח שלא נשכח אותו לעולם.

נפתלי ברקוביץ

תלמיד

אני אנסה לשחזר 22 שנה בזכרונות ולחיות מחדש את מה שהרב מנדלסון עשה עבורנו. קודם כל אנחנו צריכים להודות להורים שנסעו איתנו ליכל טוב בונגלו קאלאני.

אז זה לא היה כמו היום, שלכל אחד יש את הבית היפה שלו עם סט שלם של כל תכולת הבית שבתוכו: כלי מיטה, כלים, סירים וכו'. אז היו באים וסוחבים הכול הלוך ושוב כל שנה. כל הכלים והשמיכות, כריות, מעילים, סירים וכו'. לא היו רכבים מפוארים כמו היום. אז היו רכבים פשוטים, כאלו כחולים קטנים, והגברים נסעו לשם כמה פעמים לפני התאריך כדי להביא ציוד, לנקות ולסדר את הדירה הקטנה, והכול הכול כדי שנוכל לנשום אויר צח ולהרגיש את החופש. לנסוע באופניים בלי פחד שכושים יבואו ויפילו אותנו מהאופניים, יירקו עלינו ויצעקו "יהודי מלוכלך".

על הנופש בבונגלו קאלאני אמר הרב מנדלסון שזהו מעין עוה"ב – טיפ טיפה מהרגש שיהיה בגאולה העתידה. הנסיעה לבונגלו – פירושו, זה לא האדמה והשטח שעושה את הבונגלו זה האנשים והאווירה. הרב מנדלסון היה חוט השדרה שגרם לאווירה המיוחדת הזו והוא גרם שזה באמת יהיה 'כל טוב' – כשמו, וכך היה.

כמו שהרב לוסטיג אמר, כל יום היה לו פטנט חדש. הוא לא אהב שלומדים כל היום במקום סגור, בבית כנסת או במבנה אחר שלומדים בישיבה במשך השנה. בזמנו לא היו טלפונים סלולריים. היה טלפון אחד במשרד הראשי ואם חיפשו מישהו בטלפון היו מכריזים ברמקול שלמשפחת כך וכך יש טלפון והוא היה רץ למשרד לקבל את השיחה. גם לבנות הייתה קייטנה וגם שם השתמשו ברמקול לכל מיני הכרזות.

הרמקול היה מאוד פעיל במהלך היום וזה מאוד הפריע לרב מנדלסון מדאגה שיפריע לנו בלימודים. כמובן שאז גם לא היה מיזוג אוויר בהרים בימים האלו, ולשבת כל היום בתוך בית הכנסת סגור וחנוק מחום עם הרבה רעש מהכביש הרועש... זה לא היה נראה לו. וכמו שהוא אמר: "די גאנצע מעשה געפעט מיר נישט".

אנו כחסידים תמיד שמענו סיפורים איך הבעש"ט היה לומד ביער, שם יש שקט ושלווה ולנו לא תהיה הזכות להרגיש את זה? אז כמו הבעש"ט, הרב מנדלסון ותלמידיו נכנסו ליער וזה היה פשוט מדהים. נוף מרהיב, עצים בריח אורנים, מסילות ושבילים יפים.

או שקבלן מוכשר ביותר עשה את זה או שה' עשה את המקום הנפלא הזה בעצמו... כי ידע שיום אחד יבוא מלמד כמו הרב מנדלסון ויעריך את נפלאות הבורא ויצא אל הטבע המדהים עם התלמידים שלו. הרב מנדלסון ניצל את המקום ל"מה רבו מעשיך ה'". הוא עשה את כל זה בזמן הפנוי שלו, זמן שהיה יכול לבלות עם משפחתו או עם עצמו בשקט.

היו לו רעיונות מדהימים: הוא קנה מסור והעסיק אותנו, הבנים, בחיתוך עצים. פינינו מקום כדי שנוכל לנסוע שם באופניים. הוא קנה לנו אוהל והביא את כל הכסאות והשולחנות לשם כדי שנשב שם ונלמד.

בהתחלה פחדנו להיכנס ליער, אז הוא התקין את האוהל בקצה היער. אבל במשך הזמן שהוא ראה שקיבלנו את הטעם של היער ואנחנו נהנים בלי לפחד, הוא 'השתכלל' ועשה משהו עוד יותר גדול.

כפי שידוע הוא אף פעם לא נח - היו לו תמיד רעיונות חדשים. התקדמנו עוד יותר עמוק ליער וכך לא הייתה לנו שום הפרעה ללימודים שלנו. לא שמענו את הרמקול ולא את הילדים. היה לנו אוויר צח וכבר לא היינו זקוקים למזגן, שום דבר לא הפריע לנו.

רק שמענו את הציפורים מצייצות והיה את הקול של תינוקות של בית רבן לומדים תורה. כמו שהזכירו את מסירותו לאווירת הלימוד עבורנו היתה רבה יותר מעל כל גבול שאנו מוצאים היום אפילו אצל המורים הכי טובים שלנו.

אחרי הלימוד ביער הוא הכין לנו פעילות כמו בכל מחנה קיץ: הוא ארגן לנו ספורט, כדורגל וכו'. הרב מנדלסון לקח אותנו לבריכה ולא רק לקח אותנו, אותי הוא לימד אישית איך לשחות - עם כל הפטנטים, מה לעשות אם תהיה לי התכווצות שריר ואיך לדווש במים (בעמידה) עם יד אחת, הפוך וכו'.

הוא עודד אותנו לעבור את המבחן להיכנס למים עמוקים. הוא דאג שכל אחד ואחד ידע איך לשחות, כמו שכתוב שצריך אדם ללמד את בנו לשחות. אנחנו היינו כמו הילדים שלו...

היו לנו משחקים מעניינים כמו לתפוס את הדגל – שיש 2 קבוצות שכל אחת צריכה לתפוס את הדגל של הקבוצה השנייה עם סיסמאות ושבוים וכו'. וכדי שזה יהיה יותר כיף הוא עשה את היער חלק ממגרש המשחקים שלנו כדי שנוכל גם להתחבאות שם.

אח"כ נודע לי שבשום קייטנה לא היה דבר כזה. מאוחר יותר אפילו נסעתי לגן-ישראל ניו-יארק, גן-ישראל מונטריאול, מחנה קיץ בכל מידי מקומות ושום דבר אפילו לא התקרב לרמה כזו. הכול היה אצלו בשביל הלימוד. הוא אף פעם לא נתן עונשים אלא נתן לנו שכר בשביל הלימוד והעניק לנו הרבה כיף ואהבה.

נחזור שוב ליער. לא היה מזגן ולפעמים כאשר היה יום חם מאוד ושרבי לא היו לנו הכוחות ללמוד אז הוא החליט לבנות לנו משחקים ביער. הוא בנה לנו גשרים שמתחברים בין העצים ותפר רשתות מתחת כדי שאף אחד לא ייפול. בסוף היער הוא עשה לנו מגלשה גדולה מפלסטיק (אולי הוא אפילו קיבל את החומר כתרומה מדייטש פלסטיק) וזה היה מגלשה מראש ההר עד למטה.

היינו מאד עסוקים והיה לנו כיף חיים! והכל בגלל שלמדנו טוב. הוא גם הבין אותנו, ולמשל היות שהיינו בתוך היער לפעמים היינו רואים אייל וזה מאוד עניין אותנו, הוא אף פעם לא אמר לנו להפסיק להסתכל ושצריכים להמשיך ללמוד.

הוא הבין אותנו ונתן לנו להביט ולהשביע את הסקרנות שלנו ורק אח"כ היינו חוזרים ללימודים. כאשר ראה שאנחנו קצת עייפים ואין לנו כוח ללמוד אז הוא עצר את הלימוד ויצא איתנו לריצה ביער, כי הוא טען שהדם זורם טוב אז יהיה לנו כבר כוח לשבת וללמוד שוב.

היום ב"כל טוב" התחיל עם הרמקול של הרב מנדלסון: "בוקר טוב ילדים! וועגט זיך אויף לעבודת הבורא (תתעוררו לעבודת הבורא)!"

הוא עודד את הילדים לנסוע עם האופניים בשביל העפר למקווה, ואח"כ להתפלל בחיות ובשירה. אחרי זה רצנו הביתה לאכול וחזרנו בכיף ובקוצר רוח ללמוד. לא היו צריכים לשכנע אותנו ללכת ללמוד. אפילו לא לקחנו שעונים כדי לראות מתי כבר יגמרו הלימודים. רצנו בשמחה לעוד יום של כיף...

הרב מנדלסון גם הכין לתושבי המקום ערוב ביער וזה היה גם לטובתנו. הרי כבר אהבנו לטייל ביער ולפעמים טעינו בדרך והתבלבלנו בדרך חזור אז הוא הכין מהפלסטיק את הערוב ומי שנאבד היה רק צריך לחפש את הפלסטיק וזה הוביל אותו בחזרה.

בשבתות היה נחמד לטייל מסביב לבתים, אבל זה בכלל לא היה כמו לטייל ביער, שם הטיול היה הרבה יותר נחמד. הרבה פעמים הייתי רואה הורים מטיילים ביער וגם ראיתי חסידים מבוגרים לוקחים מאמר חסידות ויושבים בפניה ביער ולומדים.

הוא עשה עבורנו את מה שהבעש"ט לימד אותנו - לשלב טבע ולימוד. פעם ישבנו ולמדנו ושמענו רעש ולא ראינו שום אייל ושום חיה אחרת. להפתעתנו ראינו ילד קטן בערך בן 3 - מוטי מנדלסון - שהגיע לבדו ליער. אביו התרגש אבל הוא אמר לו בסבלנות לחזור הביתה. הילד חזר לבד אבל הרב מנדלסון שלח ילד לעקוב אחריו לראות שהוא אמנם הגיע בשלום.

היה לנו לפחות פעם בשבוע 'אש-לילה'. היינו עושים מדורה גדולה והוא היה מספר לנו על פרשת השבוע. הוא ארגן לנו שיחה לילית ובאמת הוא נתן לנו את הכי כיף שיכול להיות.

כמה שנים טובות אחרי זה נסעתי לא"י והלכתי לפגוש את הרב מנדלסון. בתחילה הלכתי לעיר העתיקה בשבת לבית הכנסת צמח צדק, שם פגשתי חברה שאמרו לי שהם אוכלים אצל הרב מנדלסון (האבא). קפצתי על ההזדמנות להכיר את הוריו ולהודות להם על הבן הנפלא שהם גידלו, ואולי גם ללמוד דבר או שניים מהאווירה שם.

כאשר הגענו לבית ראיתי בית מלא אורחים, בערך 40-35 איש. חלקם מוכרים ורובם זרים - אנשים שחלקם לא ראו שולחן שבת בחיים שלהם - וגם היו

שם בחורים. אבא של הרב מנדלסון דיבר איתם על פרשת שבוע ועל היהדות, קצת באידיש וקצת בעברית ואנחנו תרגמנו לאנגלית.

ר' יונה ממש ביקש שאני אשאר אבל הייתי כבר מוזמן למשפחה אחרת, משפחה שמתארכת אצלנו בחגים חודש תשרי, עכשיו התארכת אצלם. אבל הוא ממש ביקש, אז הבטחתי לו שבעז"ה בשבת הבאה אתארח אצלם. וגם בשבת הבאה הבית היה מלא אורחים שלחלקם זו הפעם הראשונה שהם רואים שולחן שבת. אז הבנתי באיזה בית גדל הרב מנדלסון, בן של משפחה נפלאה זו.

עכשיו אני כבר ידעתי איזה בית כנסת הוא מתפלל אבל עדיין לא ידעתי איפה הוא גר. נכנסתי לבית הכנסת וחשבת לעצמי מי יודע אם הוא בכלל יזכור אותי? אני זכרתי אותו היטב אבל אני אז הייתי ילד בן 11 כאשר הוא לימד אותי, וכעת אני בחור כבן 20.

אבל לתדהמתי, כאשר התקרבותי עם אחי, הוא הצביע עלינו ואמר: "יוסי! נפתלי!" כל אחד בשמו המדויק! קיבלתי ברכת 'ברוכים הבאים' כ"כ חמה ממש כמו שההורים היו מקבלים את בניהם בשובם מקיץ ארוך מאוד בגן-ישראל מונטריאול באמצע רחוב פרזידנט וקינגסטון...

פעם באחד הטיולים של "כל טוב" שהלכנו לרולר, קרה אירוע טרגי. הרב מנדלסון נפל ושבר את רגלו בצורה מאוד קשה והוא היה צריך לעבור ניתוח. בזמן שהוא נעדר - "כל טוב" לא היה אותו דבר. זה כבר לא היה אותו כיף, הוא השאיר לנו חלל ריק וזה היה מאד מורגש.

כאשר הוא חזר לבונגלו קאלאני הוא בחר שלא לקצר את דרכו הביתה, אלא דרך הכניסה הראשית שהיתה ליד המשרדים. כאשר ביתו היה בקצה השני של הקאלאני. אני לא זוכר האם הכריזו ברמקול שהוא חזר אבל כולם מיד שמעו שהרב מנדלסון חזר. המשרד היה בראש ההר והיו צריכים לנסוע למטה לחנייה. כל הילדים וההורים יצאו לקבל את פניו של האיש שאהבו כל כך.

אני חשבתי שהוא היה מיוחד עבורי, בגלל שהוא היה קורא לי הציידה, מדבר איתי, ונותן לי יחס אישי וכו', אבל במעמד הזה הבנתי שלא רק לי הוא נתן יחס אישי. כולם קיבלו ממנו יחס מיוחד וחם.

כאשר הרב מנדלסון סוף סוף הגיע וכולם אחריו, היו המון ילדים ואנשים, כאשר הוא יצא מהרכב הוא הסתובב לעברנו ואמר שיש לו כאבים חזקים מאוד אבל שזה יהיה כפרה שלאף אחד כבר לא יהיה עוד כאב. ואז הוא הסתובב אלינו ואמר שה'ברוכים הבאים' שעשינו לו נתן לו להרגיש טוב יותר בשבועיים...

גם עכשיו, אנחנו במצב טראגי שהרב מנדלסון עזב אותנו. אני בטוח שהוא יחזור ואני מצפה לזמן שנוכל כולנו לרוץ לקבל את פניו כמו שעשינו אז.

אחד הדברים שהרב מנדלסון לימד אותנו כל שנה היה ההלכות של בנין בית המקדש, והוא אמר שכאשר משיח יבוא הידע של הקב"ה יצוף על כל העולם כמים לים מכסים.

אני מקווה ומחכה שבקרוב ממש הוא יבוא יסביר וידגים לנו את כל מה שהוא לימד אותנו במהרה בימינו, אמן!

חיים פוגלמן

תלמיד

לפעמים קוראים דברים במהלך החיים של בן אדם, אפילו דברים קטנים אבל הוא זוכר אותם לעולמים. אני זוכר שלפני כ- 18-15 שנה נסעתי לגן ישראל מונטריאול, בתור מרכז. לפני שנסעתי פגש אותי אחד ההורים ברחוב קינגסטון ושאל אותי: "אתה חיים פוגלמן? אתה נוסע לקעמפ?" וממשיך: "הבן שלי נוסע השנה לקעמפ, תעשה לי טובה, תן לו הרגשה שהוא חשוב!"

אחרי שנפרדנו חשבתי על זה, שבעצם אם נותנים לילד הרגשה שהוא חשוב אז פשוט יהיה לו קיץ נפלא, ככל שאני חושב על זה יותר אני מרגיש כמה בעצם המשפט החשוב הזה "תן לו הרגשה שהוא חשוב" מאוד מאוד חשוב, וזה בעצם המפתח לחינוך: לתת לילד את ההרגשה שהוא חשוב!

אני לא הייתי בבונגלו עם הרב מנדלסון, אבל בתש"ז אני הייתי התלמיד שלו והכירשון שלו והמתנה המיוחדת שלו היה שלכל ילד בכיתה הוא נתן את ההרגשה שהוא חשוב! חבר אחד אמר לי שלא ידוע לו אפילו על ילד אחד שלמד אצלו בכיתה ולא אהב אותו בצורה מיוחדת. אני זוכר שהוא קנה סמובר, קפה, תה וקקאו. ואמר שאם במהלך השיעור ילד מרגיש צמא מותר לו לקום לשתות משהו ואחרי זה לחזור לשבת, אבל כמובן לא להגזים. בעצם היינו מאוד חשובים!

אני זוכר שהוא היה המורה הראשון ואנחנו הכיתה הראשונה, נראה לי שלא רק באוהלי תורה אלא בכל ניו יורק של לפני 28 שנה, שקנו מזגן לכיתה. לא היה לי מזגן אפילו בחדר שלי בבית. כמו רוב הילדים היה רק מזגן אחד במטבח או בסלון בלבד. אבל הוא הרגיש בשביל החודש וחצי של סוף אייר וסיון שאז חם מדי בשביל ללמוד, הוא הלך ואסף מכל הורה \$ 10 (אני בטוח שכל הכיתה זוכרת את זה) וקנה מזה מזגן ישן.

זו היתה שמחה גדולה. הוא סחב את המזגן לכיתה, התקין אותו לבד ואז הוא שם מנעול על דלת הכיתה שלא כל אחד יוכל להיכנס לכיתה כי אנחנו היינו אנשים מאוד חשובים ומיוחדים. לנו היתה כיתה מאוד חשובה ומיוחדת.

אח"כ הוא הלך וקנה שולחן טניס, שבהפסקות נוכל להיות בחדר ממוזג לשתות קפה, לשחק טניס וכל מיני דברים מעניינים שהוא הכין עבורנו. אני זוכר שבימי שישי, הוא עשה משהו שאני אישית תמיד אהיה אסיר תודה לו על כך: הוא התחיל סדר ניגונים, והיה מלמד אותנו ניגונים, כשבכל שבוע לימד ניגון חדש. לדוגמא: לימד אותנו את המילים של 'ניע זשוריצי חלאפציי' שאני עד היום יודע אותם בזכותו.

סיפור אישי שאני זוכר ממנו, היה כאשר פורים אחד הבאתי לו משלוח מנות. אני הייתי ילד קטן אולי בן 9 או 10 והוא הושיב אותי והכריח אותי לומר לחיים על משקה. אפילו היום, עשרות שנים אחרי, אני עדיין יכול לזכור היכן ישבתי ואיך שהוא מכריח אותי לומר לחיים. הוא לא היה מוכן לקבל סירוב כתשובה.

יום אחד, בכיתה למדנו חומש עם רש"י. הוא אמר שהרש"י הזה הוא מאוד מסובך, ולא נלמד אותו בכיתה, כי הוא מידי קשה, אבל תלמיד שילמד אותי את הרש"י הזה מחר בכיתה - יקבל פרס". אני חזרתי הביתה אמרתי לאבי: אני חייב לדעת את הרש"י הזה, פשוט אין דרך אחרת". ובאמת זה לא היה קל, רש"י שם שאל שאלה בדקדוק ואבא שלי התקשר אפילו לרב שוסטרמן ע"ה שהיה הבעל קורא וגם היה בעל-דקדוק, ולאבי היו כמה שאלות שלא הבין. אני זוכר רק את אחת השאלות שרש"י שואל: שבסוף פסוק צריך להיות מנוקד בקמץ ולא בפתח, ולא הבנו מה ההבדל למה זה צריך להיות כך, הרב שוסטרמן הסביר לאבי שאלו הם הכללים של הדקדוק ולכן זה כך.

למחרת כבר לא היתה לי סבלנות עד שאגיע לכיתה, ובהתלהבות אמרתי לרב מנדלסון שאני יודע את הרש"י. הסברתי לו ואחר כך הוא ביקש שאלמד גם את הכיתה את הרש"י ואחרי זה הוא נתן לי ספר - "אררעסט און באפריינט" (ספר על אדמו"ר הזקן) כפרס.

אני עדיין זוכר את שם הספר ויש לי אותו עד היום, כל יום חמישי בלילה מתארגנים חבורה מהכיתה שלנו לומדים ביחד שיחה ויש גם חברה שגרים רחוק ומשתתפים דרך הטלפון בלימוד.

חבר אחד סיפר שפעם בקנטרי הוא לקח אבן וזרק אותה בכל הכוח על הרב מנדלסון (הוא היה מאוד אנרגטי) והפגיעה היתה חזקה מאוד עד כדי כך שהיו

צריכים לבצע תפירות במקום הפגיעה. הילד היה בטוח שהרב יחזור ויטפלי בו, ומי יודע מה הוא יעשה לו. אבל הוא ממשיך ומספר: "היית מאמין שהרב מנדלסון פשוט ניגש אלי אחר כך, התיישב לידי ופשוט דיבר איתי?" לא יאומן! 28 שנים אחרי המקרה עדיין הילד זוכר כאילו קרה היום!! הוא פשוט דיבר איתו כמו בן אדם! לעולם הוא לא ישכח את זה.

היה לרב מנדלסון ציפיות גבוהות מאיתנו וזה קשור לפרשת השבוע, אחרי שבני ישראל שמעו את 2 הדברות הראשונות מהקב"ה הם לא יכלו יותר ואמרו למשה: אתה תשמע את השאר מהקב"ה ותעביר אותם לנו. הרבי שואל בשיחה: האם היהודים יכלו לשאת את זה או לא? ואם הם לא מסוגלים איך חשב משה שהם כן מסוגלים? בעוד באמת אחר כך הם מתלוננים שזה בלתי אפשרי? משה רבינו בעצם לא היה מרוצה מזה והוא אמר לבני ישראל "החלשתם אותי, הייתם יכולים ללמוד תורה ישר מהקב"ה עכשיו אתם צריכים ללמוד דרכי".

הרבי עונה שהאמת היא, שבדרגה של משה רבינו הוא הרים את בני ישראל. כאשר הוא לימד תורה את עם ישראל הוא הרים אותם לדרגה שלו, כך בעצם באותה עת הם באמת יכלו ללמוד תורה ישר מהקב"ה. וזה מה שהרב מנדלסון עשה. הוא הרים את התלמידים.

כאשר הייתי בכיתה ו', נראה לי שהייתי הולך למקוה כל בוקר! ואני זוכר שהיתה תקופה בה לא הייתי נכנס לחדר כאשר היתה בו טלוויזיה, לא לחנות ולא שום מקום אחר, ופעם לא הייתה לי בררה והייתי חייב להיכנס לחדר שהיתה בו טלוויזיה אז הלכתי עם העיניים עצומות! זאת היתה החיות והאהבה שהוא החדיר לנו!

הגמרא מספרת במסכת מועד קטן, שהיה לרבי עקיבא בן שנפטר בגיל צעיר מאוד ורבי עקיבא היה מאוד שבור מזה, איך יכול להיות שהילד נפטר צעיר כל כך? חייב להיות שזה בגלל שהוא עשה עבירה חמורה מאוד! במשך השבעה הגיעו כל כך הרבה אנשים שסיפרו סיפורים מדהימים על הבן שלו והוא ראה שבזכותו אנשים הוסיפו בלימוד תורה...

וכן אותו דבר, כאשר ראיתי את אתר האינטרנט שפתחו לע"נ הרב מנדלסון ללימוד משניות, ורואים איך שכל התלמידים לקחו על עצמם ללמוד

מסכתות. יש שם את כל התלמידים משבע השנים שהוא לימד פה וכולם לקחו על עצמם ללמוד מסכתות לע"נ. תלמידים שכבר שכחתי כמעט שהם קיימים בעולם, וכולם לומדים בזכותו, חושבים עליו ומעלים זכרונות, וכולם מתגעגעים ועם הערצה. זה חייב להיות שהוא קיים את שליחותו וזה בולט דרך הרושם האין-סופי שהוא השאיר עלינו.

אני חושב שעליו אפשר לומר את מה שכתוב: "המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו". אין ספק שבשבילנו הוא היה כמו אבא, ואנחנו היינו כמו הילדים שלו. רבי יהודה הנשיא אמר: "לבני אני צריך".

עכשיו זה הזמן בו אנו יכולים להחזיר לו יותר מכל מה שהוא נתן לנו, על ידי לימוד לזכותו, לפעול ולעשות כל שביכולתנו לעזור למשפחתו, וה' יעזור שנדע רק שמחות ובקרוב ממש ניפגש עם משיח צדקנו, אמן ואמן!

Million

הרה"ח ר' שלמה זלמן ע"ה מנדלסון - אב הכלה
עם תלמידיו בעת שהותו כמלמד באהלי תורה

הרה"ח ר' שלמה זלמן ע"ה מנדלסון - אב הכלה
בחלוקת דולרים אצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הרה"ח צבי הירש ע"ה רובין - סב הכלה
בחלוקת דולרים אצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הרה"ח ר' יונה זאב ע"ה מנדלסון - סב הכלה
בחלוקת דולרים אצל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ᩈᩢ᩠ᨦᩉ᩠ᩅ

ᩉ᩠ᩅᩢ᩠ᨦ

מנדלסון - ירוה"ו

ה ע ת ק ה

ב"ה, ר"ח כסלו תשל"א
ברוקלין, נ.י.

~~האברך שלמה זלמן שי~~

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום כו" מ"ח,

לפלא הכי גדול ששאל אותי העניין כו"כ מעמים.
ונענה מכבר ברור ובהחלט שע"פ תורה עליו לא לצאת
מאהקת"ו כ"א להסתדר שם בפרנסה ובשידוך. רק לאחר החתונה
מקום לשאל ע"ד ביקור בחו"ל. וזהו סופי.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל אב הכלה
בנושא יציאה מארה"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ג' אלול תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

האברך שלמה זלמן שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה מכ' ובח' בקשה ברכה
פ"ג מיום יט' מנ"א. וכו'.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
בסח שומר הוא השלש השיעורים השונים לכל
נפש בחומש תהלים וחניא הידועים.
בסח משתחף (וישתחף ביחר שאח) במבצע חפלין.
וה' יצליחם.
בברכה כוח"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר ישיבת
אשכול

מכתב אישי מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל אב הכלה

מנדלזון - מונטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יא" חשרי תשל"ז - זמ"א ה'ס"ז
ברוקלין, נ. י.

הרב"ח אי"א נ"נ וכו'
מוה' שלמה זלמן שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו
של אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן
יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו
ביחד עם זוג' תי' מחוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל אב הכלה
על הולדת בנו בכורו נחמן שיחי'

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנדלזון-

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, יג' תשרי ה'תש"מ
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' שלמה זלמן שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם נחמן שי',
הנה מועדק לקמן קטע ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
כנוגע למנהג ישראל זה. ויה"ר מהשי"ת שיגדלו ביהוד עם זוג' תי' לתורה
ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בברכת ה'א' י' י' י'
[Handwritten signature]

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

...ובדבר גזיזה השערות -אפסערעניש- הוא דבר גדול כענהג
ישראל ועיקרו הוא בהחינוך דהשארת פיאות הראש, ומיום הגזיזה והנחת
הפיאות של הראש, נהגו להדר להרגיל את החינוך בענין נשיאת ס"ק וברכות
השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה. והשי"ת יהי' בעזרת שיגדלוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים מתוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעה בגשמיות וברוחניות.

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל אב הכלה
על החאלקה של בנו בכורו נחמן שיחי'

רוכין-מאנטריאל

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליוזבאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13. N. Y.

ב"ה, ער"ח אלול ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

רתל דבורה תחי'

כרכה ושלום!
הפ"נ שלה מיום ז' מנחם אב
נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נכב"מ זי"ע.

מזכיר

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל אם הכלה

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13. N. Y.
SLACUM 6-2918

ה' יצחק שניאורסאהן
ליובטוויטש

בי"ה, ה' פ"ה תשי"ש.
ברוקלין

אל התלמיד החשוב מר צבי שי'

שלום וברכה!

במענה על שאלתו, יסתדר בקענעדא

והשי"ת יצליחו בהמצטרך לו בנו"ר

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר. א. אגיוז

מכתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ אל סב הכלה
הרב צבי הירש רובין ע"ה בתור תלמיד

רזבין-פאנמראן

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lybavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין 13

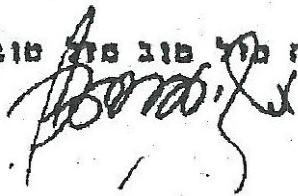
ב"ה מוש"ק ויקרא ה' חשי"ד
ברוקלין.

הו"ח א"א נו"נ כו'
מו"ה צבי שי' שו"ב
וב"ג חחי'.

שלום וברכה
לקראת חתונתם ביום א' הבע"ל בשעה
טובה ומוצלחת.

הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב
מזל טוב ושתחיי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי ער על יסודי החודה והמצוה כפי
שהם מוקרים במאור שבתורה זוהי תורה החמירונה.

בברכה מזל טוב מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל סב הכלה
הרב צבי הירש רובין ע"ה
ברכה לחתונתו

רובין - מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 2-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, י"ד שבט תשט"ו
ברוקלין

הַפֶּתַח לְאֵשׁ אֵי"א נו"ס זכו'
מו"ה צבי הירש שי' שו"ב

שלום וברכה

להודעתו אשר נולדה לחם בת למזל

טוב .

הנה יה"ר מהשי"ח שיגדלה ביהר עם
זוגתו תתי' לחורה ולחופה ולמעשים טובים מחוץ
חרחבה .

ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) ז"ע .
אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידה בה לחורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מרו"ל (ברכות יז, א) נשים
במאי זכין באקרוי' כו' באחזוי' כו' ונטרין תי' .

בברכה מזל טוב
[Handwritten signature]

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל סב הכלה
הרב צבי הירש ע"ה רובין
להולדת בתו - אם הכלה

רובין - מאנרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

ם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחה ה'תשכ"ה
ברוקלין, נ. י.

הו"ק אי"א נו"נ זכו'
סוה צבי הירש שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, שנה השבע שנה
חשמיטה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, אנני בזה להביע ברכתי לו ולכל
אשר לו ברכה כתיבה וחתמה טובה לשנה
טובה ומחוקה בשמיות וברוחניות.

ר' מאיר

ברכה

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אל סב הכלה
הרב צבי הירש ע"ה רובין
ברכה לשנה החדשה

